



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 334/2015-10

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 27. mája 2015 v senáte zloženom z predsedníčky Ľudmily Gajdošíkovej a zo sudcov Sergeja Kohuta a Ladislava Orosza (sudca spravodajca) predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], zastúpenej Mgr. Ľudmilou Vorčákovou, Národná 814/4, Žilina, ktorou namieta porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Čadca v konaní vedenom pod sp. zn. 8C 59/2003, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 29. apríla 2015 doručená sťažnosť [REDACTED], [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľka“), zastúpenej Mgr. Ľudmilou Vorčákovou, Národná 814/4, Žilina, ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2

Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Čadca (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 59/2003 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľka bola účastníčkou konania o rozvod manželstva a o úpravu pomerov rodičov k deťom na čas po rozvode vedeného okresným súdom pod sp. zn. 8 C 59/2003 v procesnom postavení odporkyne. Okresný súd rozsudkom sp. zn. 8 C 59/2003 z 3. decembra 2003 (právoplatným od 9. marca 2004, pozn.) manželstvo navrhovateľa a odporkyne rozviedol a rozsudkom sp. zn. 8 C 59/2003 z 8. novembra 2007 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 7 Co 81/2008 z 27. februára 2009 zveril maloletého syna sťažovateľky do jej osobnej starostlivosti. Následne okresný súd rozsudkom sp. zn. 8 C 59/2003 z 19. novembra 2009 (ďalej len „rozsudok z 19. novembra 2009“) uložil navrhovateľovi povinnosť platiť výživné na maloletého syna v sume 33,19 € mesačne od 9. marca 2004 do 18. februára 2007 a od 19. februára 2007 naďalej po 49,17 € mesačne k rukám sťažovateľky a povinnosť zaplatiť výživné na dcéru pochádzajúcu z rozvedeného manželstva od 9. marca 2004 do 22. marca 2004 v sume 33,19 €, uložil sťažovateľke (odporkyňi, pozn.) povinnosť zaplatiť výživné na syna pochádzajúceho z rozvedeného manželstva v sume 33,19 € mesačne od 1. novembra 2005 do 3. marca 2007. Rozsudkom z 19. novembra 2009 okresný súd zároveň upravil styk navrhovateľa s maloletým synom, rozhodol o tom, že žiadny z účastníkov konania nemá právo na náhradu trov konania, a súčasne zaviazal navrhovateľa a sťažovateľku zaplatiť trovy preddavkované štátom v sume po 250,02 € do troch dní od právoplatnosti rozsudku.

Zo sťažnosti ďalej vyplýva, že sťažovateľka podala proti rozsudku okresného súdu z 19. novembra 2009 odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd rozsudkom sp. zn. 7 Co 144/2010 z 30. júla 2010 tak, že „... potvrdil výrok Okresného súdu v Čadci ohľadom výživného pre maloleté deti, ale vo výroku úpravy styku navrhovateľa s maloletým zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie. Dňa 28. 02. 2011 Okresný súd v Čadci vydal uznesenie, ktorým konanie o úpravu zastavil a upravil povinnosť úhrady trov

predavkováných štátom. Proti uvedenému uzneseniu sťažovateľka podala odvolanie zo dňa 22. 03. 2011. Dňa 28. 06. 2013 Krajský súd v Žiline vyššie uvedené uznesenie Okresného súdu potvrdil. Uvedeným uznesením sa ukončili súdne konanie začaté návrhom, ktorý navrhovateľ podal ešte v roku 2003 a okrem rozvodu, sa týkalo základnej úpravy práv a povinností rodičov k maloletým deťom na čas po rozvode.“.

Sťažovateľka v sťažnosti namieta, že „Postupom opísaným v predchádzajúcom odstavci Okresný súd v Čadci porušil základné práva sťažovateľky podľa citovaného článku Ústavy Slovenskej republiky v konaní č. 8C/59/2003 svojou nečinnosťou v určitých časových obdobiach súdneho konania, čo spôsobilo oddialenie právoplatného ukončenia tohto súdneho konania. Sťažovateľka v priebehu súdneho konania poukazovala sa to, že sa jedná o deti, ktoré žijú v neskutočne stresovom prostredí a žiadala o urýchlené doriešenie prípadu. Navrhovateľ už od roku 2002 neprispieval na domácnosť a na výživu svojich detí. Dĺžka trvania súdneho sporu mu umožnila, aby deti negatívne ovplyvňoval, čo spôsobilo nezvratné naštrbenie rodinných vzťahov. Sťažovateľka žila v neustálej neistote, finančnej nestabilite a strachu 10 rokov od podania návrhu až právoplatné rozhodnutie vo veci. Po celé toto obdobie si sťažovateľka nemohla vysporiadať svoju životnú situáciu. Rozhodnutie v uvedenej právnej veci malo pre sťažovateľku nesmierny morálny význam, keďže sa jednalo o vyriešenie pomerov rodičov k maloletým deťom na čas po rozvode a zároveň aj dosiahnutie psychickej rovnováhy v osobnom aj rodinnom živote sťažovateľky.“.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie rozhodol týmto nálezom:

„Základné právo sťažovateľky ██████████... podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky na prerokovanie jeho veci bez zbytočných prieťahov Okresným súdom v Čadci, v konaní č. k. 8C/59/2003 PORUŠENÉ BOLO.

Sťažovateľke sa priznáva primerané finančné zadostučinenie vo výške 10.000 € proti Slovenskej republike, a to do troch dní od právoplatnosti rozhodnutia.

Sťažovateľke sa priznávajú trovy právneho zastúpenia vo výške 355,72 € proti Slovenskej republike do troch dní od právoplatnosti rozhodnutia.“

Sťažovateľka sa domáha tiež priznania primeraného finančného zadostučinenia, čo odôvodňuje takto:

„Sťažovateľka požaduje primerané finančné zadostučinenie vo výške 1 000,0 Eur za každý začatý rok súdneho konania pred Okresným súdom v Čadci. Uvedené finančné zadostučinenie je totiž primerané dĺžke prieťahov v konám trvajúcich 10 rokov ako aj v zhoršenej životnej situácii sťažovateľky spočívajúcej vo finančnej tiesni spôsobenej dlhotrvajúcim súdnym sporom, ktorý má za následok aj výrazné zhoršenie psychického a fyzického zdravotného stavu. Uvedená suma je adekvátne k výške finančného zadostučinenia, ktoré Ústavný súd Slovenskej republiky v obdobných prípadoch procesne úspešným sťažovateľom priznáva pri zohľadnení konkrétnych okolností a povahy prípadu, vrátane pozície sťažovateľky sprevádzanej pocitom zvýšenej neistoty, utrpení a krivdy, ako aj naplnením princípu spravodlivosti. Je potrebné zohľadniť aj vývoj inflácie, ku akej od doby podania návrhu na začatie konania došlo.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

O zjavne neopodstatnený návrh (sťažnosť) ide vtedy, ak ústavný súd pri jeho predbežnom prerokovaní nezistí žiadnu možnosť porušenia sťažovateľkou označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98). Ústavný súd teda môže na predbežnom prerokovaní odmietnuť taký návrh, ktorý sa na prvý pohľad a bez najmenej pochybnosti javí ako neopodstatnený (I. ÚS 4/00).

Sťažovateľka namieta, že postupom okresného súdu v napadnutom konaní došlo k porušeniu jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prieťahov.

Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu. Samotným prerokovaním veci na súde alebo na inom štátnom orgáne sa právna neistota neodstráni. K vytvoreniu želateľného stavu, t. j. stavu právnej istoty dochádza v zásade až právoplatným rozhodnutím súdu alebo štátneho orgánu. Preto na naplnenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1

dohovoru nestačí, aby štátne orgány vec prerokovali, prípadne vykonali rôzne úkony bez ohľadu na ich počet (napr. I. ÚS 10/98, III. ÚS 224/05).

Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu (napr. IV. ÚS 102/05, II. ÚS 387/06) sa ochrana základnému právu podľa čl. 48 ods. 2 ústavy poskytuje v konaní pred ústavným súdom len vtedy, ak v čase uplatnenia tejto ochrany porušovanie tohto základného práva označenými orgánmi verejnej moci (v tomto prípade okresným súdom) ešte mohlo trvať. Ak v čase, keď sťažnosť bola doručená ústavnému súdu, už nemohlo dochádzať k namietanému porušovaniu označeného základného práva postupom okresného súdu, ústavný súd sťažnosť zásadne odmietne ako zjavne neopodstatnenú (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde). Navyše, zjavná neopodstatnenosť sťažnosti, prostredníctvom ktorej sťažovateľka namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, môže vyplývať aj z toho, že porušenie tohto základného práva sa namieta v takom konaní pred všeobecným súdom, v ktorom už príslušný súd meritórne rozhodol pred podaním sťažnosti ústavnému súdu podľa čl. 127 ods. 1 ústavy (m. m. IV. ÚS 223/2010).

Ústavný súd v súvislosti s prípravou predbežného prerokovania sťažnosti zistil tieto skutočnosti:

1. Rozsudkom okresného súdu č. k. 8 C 59/2003-47 z 3. decembra 2003 bolo manželstvo účastníkov konania rozvedené, pričom označený rozsudok nadobudol právoplatnosť 9. marca 2004.

2. Okresný súd rozsudkom sp. zn. 8 C 59/2003 z 8. novembra 2007, ktorý v spojení s rozsudkom krajského súdu sp. zn. 7 Co 81/2008 z 27. februára 2009 nadobudol právoplatnosť 25. apríla 2009, zveril maloletého syna sťažovateľky do jej osobnej starostlivosti.

3. Rozsudkom z 19. novembra 2009 okresný súd uložil navrhovateľovi povinnosť platiť výživné na maloletého syna v sume 33,19 € mesačne od 9. marca 2004 do 18. februára

2007 a od 19. februára 2007 naďalej po 49,17 € mesačne k rukám sťažovateľky a povinnosť zaplatiť výživné na dcéru pochádzajúcu z rozvedeného manželstva od 9. marca 2004 do 22. marca 2004 v sume 33,19 €, uložil sťažovateľke (odporkyni, pozn.) povinnosť zaplatiť výživné na syna pochádzajúceho z rozvedeného manželstva v sume 33,19 € mesačne od 1. novembra 2005 do 3. marca 2007, upravil styk navrhovateľa s maloletým synom, ďalej rozhodol o tom, že žiadny z účastníkov konania nemá právo na náhradu trov konania, a súčasne zaviazal navrhovateľa a sťažovateľku zaplatiť trovy preddavkované štátom v sume po 250,02 € do troch dní od právoplatnosti rozsudku.

4. Krajský súd rozsudkom sp. zn. 7 Co 144/2010 z 30. júna 2010 rozsudok okresného súdu z 19. novembra 2009 v časti, v ktorej bola navrhovateľovi uložená povinnosť platenia výživného na deti pochádzajúce z rozvedeného manželstva, potvrdil a vo výroku o úprave styku navrhovateľa s maloletým synom a výroku o povinnosti účastníkov konania zaplatiť trovy preddavkované štátom zrušil.

5. Uznesením č. k. 8 C 59/2003-403 z 28. februára 2011 (ďalej len „uznesenie z 28. februára 2011“) okresný súd zastavil konanie o úpravu styku navrhovateľa s maloletým synom, žiadnemu z účastníkov konania nepriznal náhradu trov konania a navrhovateľa a sťažovateľku zaviazal zaplatiť trovy preddavkované štátom, a to v sume každému po 250,02 €.

6. Krajský súd uznesením č. k. 7 Co 149/2011-417 z 28. februára 2012 uznesenie okresného súdu z 28. februára 2011 vo výroku, ktorým navrhovateľovi uložil povinnosť zaplatiť trovy preddavkované štátom v sume 250,02 € Slovenskej republike, zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie. Výroky o zastavení konania, trovách konania a o povinnosti odporkyne (sťažovateľky, pozn.) zaplatiť trovy preddavkované štátom označeného uznesenia okresného súdu ostali nedotknuté (právoplatné 7. mája 2012, pozn.).

Z uvedeného vyplýva, že v čase doručenia sťažnosti ústavnému súdu (29. apríla 2015) bolo konanie vedené okresným súdom pod sp. zn. 8 C 59/2003 vo výroku

o rozvod manželstva a o úpravu pomerov rodičov k deťom, ako aj v súvisiacich výrokoch vo vzťahu k sťažovateľke ako účastníčke konania v postavení odporkyne právoplatne skončené (posledné z rozhodnutí všeobecného súdu, ktoré sa dotýkalo právneho postavenia sťažovateľky v súvislosti s uloženou povinnosťou zaplatiť trovy preddavkované štátom, nadobudlo právoplatnosť 7. mája 2012, pozn.), preto v čase podania sťažnosti ústavnému súdu už okresný súd vo vzťahu k sťažovateľke nemohol porušovať jej základné právo podľa čl. 48 ods. 2 ústavy. Ústavný súd na tomto základe v súlade so svojou konštantnou judikatúrou odmietol sťažnosť sťažovateľky ako zjavne neopodstatnenú.

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti bolo bez právneho dôvodu zaoberať sa ďalšími návrhmi uplatnenými v sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 27. mája 2015